

Reken zeker: aftrekken tot 100 in de middenbouw

Blauwe tekst is theorie uit het leerlingenboek.

Groene tekst is tekst uit de docentenhandleiding.

E = eenheden (3, 5, 8)

T(E) = heel tiental (20, 30, 60)

TE = tiental plus eenheden (14, 28, 33)

Bij gebruik van MAB-materiaal liggen er bij de tientallen (10, 20, 30 ...) alleen staafjes en geen blokjes. Bij de notatie met getallen staat er op de plek van de eenheden wel een cijfer dat het aantal eenheden aangeeft: de 0. Daarom is de E wel vermeld, maar staat hij tussen haakjes.

Bij elke stap wordt gebruik gemaakt van MAB-materiaal.

De werkwijze die in Reken zeker wordt gehanteerd, bevat de volgende stappen:

Stap 1: voordoelen met materiaal op het bord met de juiste verwoording.

Stap 2: zelf sommen leggen en verwoorden.

Stap 3: uitrekenen zonder materiaal. De handeling wordt in gedachten uitgevoerd.

Groep 3 aftrekken boven de 20

Stap 1: $T(E) - E = TE$ **niet over tiental**
 $28 - 6 = 22$
 $30 - 9 = 21$

Stap 2: $TE - E = TE$ **over tiental, met tussenstap**
 $24 - 6 = 20 - 2 = 18$
Trek eerst af tot 20.
Hoeveel moet er nu nog af?

Aanvullende opdrachten:

- Inzicht in aftrekken door pijlsommen
Voorbeeld:
 $13 - 10 = .. \rightarrow 23 - 10 = ..$
- splitsen
- stipsommen
- rekenwielen
- contextopdrachten

Groep 4	af trekken tot 100
----------------	---------------------------

Stap 3: stap 1 en 2, met grotere getallen

Stap 4: $TE - E - E = TE$ over tiental

$$32 - 2 - 2 = 28$$

Hoeveel blokjes moeten eraf tot het tiental?

Hoeveel blokjes moeten er dan nog af?

Wissel een staafje van 10 in en haal de rest van de blokjes eraf.

Hoeveel heb je dan over?

Stap 5: $TE - E = TE$ over tiental, zonder tussenstap

$$36 - 8 = 28$$

Stap 6: $T(E) - T(E) = T(E)$

$$30 - 10 = 20$$

Bespreek wat er gebeurt bij deze sommen: de tientallen gaan van de tientallen af. Kunnen de kinderen de tweede rij sommen nu uitrekenen zonder materiaal? Wijs de kinderen er bij het derde rijtje op dat ze alleen de tientallen van elkaar af hoeven te trekken.

Stap 7: $TE - T(E) = TE$ over tiental, zonder tussenstap

$$26 - 10 = 16$$

$$79 - 60 = 39$$

Wijs de kinderen erop dat de tientallen van de tientallen af worden getrokken. De eenheden blijven onveranderd.

Stap 8: $TE - TE = TE$ eenheden niet over het tiental, met tussenstap

$$26 - 13 = 16 - 3 = 13$$

Trek eerst de tientallen eraf, dan de eenheden.

Stap 9: $TE - TE = T(E)$ met tussenstap

$$36 - 16 = 26 - 6 = 20$$

$$82 - 12 = 70$$

Reken de sommen uit met de regel: eerst de tientallen eraf, dan de eenheden.

Stap 10: **TE – TE = TE** **eenheden over het tiental, met tussenstap**

$$26 - 17 = 16 - 7 = 9$$

Stap 1: eerst de tientallen eraf.

Stap 2: dan de eenheden eraf.

Let op: de tweede stap moet nu in één keer genomen worden.

Stap 11: **TE – TE = TE** **eenheden over het tiental, zonder tussenstap**

$$42 - 24 = 18$$

Maak de tussenstap in je hoofd of op een kladblaadje.

Tip: vraag of de kinderen het eerst zonder kladblaadje proberen.

Aanvullende opdrachten:

- inzicht in aftrekken door pijlsommen
- splitsen
- stipsommen
- rekenwielen
- contextopdrachten
- piramidesommen
- cirkeldiagrammen

Halverwege groep 5 wordt onder elkaar aftrekken geïntroduceerd.